

Naslov: Izvješće Eurojusta o trgovini drogom – iskustva i izazovi u području pravosudne suradnje

Datum:

13. 4. 2021.

- Trgovina drogom i dalje je **vrlo unosno tržište** rasprostranjeno širom svijeta, a vrijednost ostvarena samo u Europskoj uniji procjenjuje se na **30 milijardi EUR** godišnje. Ukupan učinak na društva ima dramatične posljedice – za zdravstveni sustav, upravu, gospodarstvo i ostala posredno pogođena područja. Posljedice se osjećaju i u tijelima za kazneni progon i pravosudnim tijelima, koja su preopterećena uslijed naglog porasta broja predmeta povezanih s trgovinom drogom. Mnoge države članice EU-a teško osiguravaju dostatne resurse za borbu protiv vrlo fleksibilnih organiziranih zločinačkih skupina koje djeluju bez obzira na granice.
- Osim toga, organizirane zločinačke mreže koje djeluju u Europi iskorištavaju prednosti otvorenih granica i složenost brojnih različitih pravnih okvira u EU-u. Kako bi se učinkovito suprotstavila tim okolnostima, **pravosudna tijela** unutar i izvan EU-a **uspješno surađuju**, uz potporu **Agencije Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu (Eurojust)**. U godinama koje dolaze može se očekivati daljnji porast broja predmeta upućenih Eurojustu, što bi trebalo uzeti u obzir prilikom planiranja.
- U ovom se izvješću razmatraju **iskustva i izazovi** u području pravosudne suradnje u borbi protiv trgovine drogom. Primijenjena **metodologija** podrazumijevala je identificiranje primjerenih predmeta i analizu tih odabranih predmeta, koji su dio praktičnih iskustava stečenih u okviru potpore Agencije prilikom rada na predmetima povezanim s trgovinom drogom od 2017. do 2020. (1838 predmeta). Analiza rada na predmetima podijeljena je u šest poglavlja.
- U izvješću se opisuje pomoć koju pruža Eurojust kako bi se prevladali izazovi povezani sa sedam tema koje se često pojavljuju, a to su: nove psihoaktivne tvari i (pre)kursori, suradnja sa zemljama izvan EU-a (sporazumi o suradnji, kontaktne točke i neformalna suradnja), kontrolirane isporuke, sukob nadležnosti, financijske istrage, praćenje i oduzimanje imovinske koristi, Europski istražni nalog i trgovina drogom u digitalnom okruženju.
- Na temelju te analize i iskustava Eurojusta u pogledu pravosudne suradnje u tom području, u ovom se izvješću predlažu i opisuju **najbolje prakse** za prekogranične istrage. Iznose se **zaključci** i daju **preporuke**, koji su sažeto sročeni u nastavku.
  - EU treba **nastaviti i ojačati** svoje **napore usmjerene na rješavanje pravnih izazova** povezanih s **novim psihoaktivnim tvarima** i prekursorima. Sve dok se pravosudna tijela suočavaju s operativnim poteškoćama, Eurojust je prava organizacija za pružanje podrške pravosuđu.
  - Kontinuirana i pojačana suradnja sa zemljama izvan EU-a, koja se ostvaruje uz pomoć tužitelja za vezu u Eurojustu kao i putem kontaktnih točaka i drugih mreža ili sredstava, izuzetno je korisna u mnogim predmetima trgovine drogom i pokazuje **nesumnjiv dodatni potencijal za nacionalne istrage**. U skladu s nedavno usvojenom strategijom EU-a za sigurnosnu uniju i novom strategijom EU-a u području droga za razdoblje 2021. – 2025., Eurojust pozdravlja i snažno podupire cilj poticanja i jačanja suradnje sa zemljama izvan EU-a, primjerice sklapanjem sporazuma o suradnji, širenjem mreže kontaktnih točaka i proširenjem suradnje s ostalim institucijama, agencijama i mrežama.
  - Pomoć Eurojusta može donijeti znatnu dodanu vrijednost u slučajevima **prekogranične kontrolirane isporuke** jer nacionalnim pravosudnim tijelima omogućuje da prevladaju

prepreke koje proizlaze iz fragmentiranog europskog zakonodavnog okruženja, a ta se okolnost mora uzeti u obzir prije i tijekom izvršenja kontrolirane isporuke. Trebalo bi razmišljati o **višem stupnju usklađenosti i konkretnom reguliranju te istražne mjere na razini EU- a** kako bi se olakšala pravosudna suradnja u tom području.

- Radi izbjegavanja štetnih posljedica u usporednim istragama, kao što su pitanja povezana s načelom *ne bis in idem*, Eurojust nudi svoja stručna znanja u predmetima u kojima može postojati **sukob nadležnosti**. U nekim slučajevima, može se razmotriti i **zajednička preporuka (ili zahtjev)** kao dragocjena mogućnost koja se može iskoristiti kako bi se dobilo nepristrano mišljenje o budućem djelovanju.
- Financijska istraga u predmetima trgovine drogom, a posebice zamrzavanje, oduzimanje i povrat imovine, pokazali su se od izuzetne važnosti s obzirom na utjecaj koji imaju na organizirane zločinačke skupine. Odgovarajuće strane potiče se da u potpunosti iskoriste usluge **ureda za oduzimanje imovinske koristi, finansijsko-obavještajnih jedinica** i drugih mreža. Eurojust pruža potporu službenicima na terenu u svim fazama financijske istrage i u praktičnoj provedbi nove **Uredbe o nalogima za zamrzavanje i oduzimanje** (Uredba (EU) 2018/1805).
- **Europska pravosudna mreža za kiberkriminalitet (EJCN)** važan je subjekt koji pruža dragocjenu podršku u borbi protiv trgovine drogom na darknetu, virtualnim platformama ili s pomoću digitalnih komunikacijskih alata. Budući da takve istrage često zahtijevaju specijalističko znanje, i to ne samo na razini kaznenog progona, već i među pravosudnim tijelima, posebice ako je riječ o prekograničnom predmetu, Eurojust **potiče službenike na terenu da se obrate svojim nacionalnim kontaktnim točkama unutar mreže EJCN** u konkretnim predmetima.
- U nekim predmetima trgovine drogom preporučuje se osnivanje **zajedničkog istražnog tima** ako se to smatra primjerenim. Suprotno raširenoj zabrinutosti, osnivanje zajedničkog istražnog tima nikad nije bilo jednostavnije za pravosudna tijela jer **Eurojust nudi podršku tijekom svih faza osnivanja zajedničkog istražnog tima**, tj. pregovora, izrade dokumenata, osnivanja, administrativnog upravljanja i financiranja zajedničkog istražnog tima.
- Unatoč obećavajućim i pozitivnim rezultatima Eurojustovih **koordinacijskih centara** (npr. tijekom dana zajedničkog djelovanja s ciljem istodobnih i koordiniranih uhićenja, pretraga i zapljena), čini se da nacionalna pravosudna tijela nevoljko traže osnivanje koordinacijskih centara u predmetima trgovine drogom. Stoga Eurojust **poziva i potiče pravosudna tijela da se više koriste tim snažnim alatom u tom području kriminaliteta**.
- U konačnici, **dodana vrijednost kao rezultat upućivanja predmeta Eurojustu u ranoj fazi** osnažuje međunarodnu dimenziju svakog nacionalnog predmeta trgovine drogom. Stoga, Eurojust **potiče nadležna tijela uključena u prekogranične predmete trgovine drogom** da se obrate nacionalnim članovima iz svojih zemalja kako bi se što je moguće prije raspravile raspoložive mogućnosti u konkretnom predmetu.